

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ:210-8259140-1-FAX: 210-8259235
ΚΙΝ:6977506705, e-mail :pzygouris@gmail.com

ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΗ

Τέθηκαν από την Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης (α.π. εισ. της Ε.Δ.Ε.Υ.Α. 2714/16-2-2021) προς την Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.) τα κάτωθι ερωτήματα για τη σύνταξη νομικής γνωμοδότησης:

«Τρεις εργαζόμενοι της επιχείρησης αιτούνται το επίδομα ειδικών συνθηκών κατηγορίας Α' (150,00 ευρώ) σύμφωνα με το άρθρο 98 ν. 4483/2017. Ερωτάται εάν το δικαιούνται σύμφωνα με τον νόμο.»

Κατά τη γνώμη μας προσήκει η κάτωθι απάντηση.

I. Σύντομο ιστορικό

Οι υπάλληλοι της Επιχείρησης, ... (εφεξής Δ.Δ.), ... (εφεξής Α.Κ.) και ... (εφεξής Μ.Δ.) λαμβάνουν μέχρι και σήμερα επίδομα ειδικών συνθηκών (ανθυγιεινής εργασίας) κατηγορίας Γ' (35,00 ευρώ).

Με τις υπ' αρ. 2705, 2706 και 2708/2020 αιτήσεις τους αιτούνται τη λήψη του ωε άνω επιδόματος αλλά κατηγορίας Α' σύμφωνα με το άρθρο 98 ν. 4483/2017.

Ειδικότερα η υπάλληλος Δ.Δ. στην αίτηση τους ισχυρίζεται ότι λαμβάνει σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο του ΥΠΕΣ το επίδομα ανθυγιεινής εργασίας κατηγορίας Γ ως Χημικού Μηχανικού, ωστόσο, επειδή, εκτός των αρμοδιοτήτων που εκτελεί ως άνω, εκτελεί περαιτέρω και επιπλέον εργασίες (καθαρισμός λυμάτων εισόδου από φερτά υλικά, καθαρισμός κοχλία αυτόματης εσχάρωσης, χειροκίνητη αλλαγή αεριστήρων, γρασάρισμα, λίπανση γέφυρας – χειροκίνητα- κ.α.), αιτείται λόγω των επιπλέον εργασιών που εκτελεί την λήψη του εν λόγω επιδόματος κατηγορίας Α'. Συναφώς, η υπάλληλος Α.Κ. εργαζόμενη στον βιολογικό χώρο, και λόγω έλλειψης προσωπικού, όλες οι εργασίες καθαρισμού, συντήρησης γίνονται από την ίδια (λ.χ. καθαρισμός δεξαμενής εξόδου, δεξαμενών εξισορρόπησης, φρεατίου προεπεξεργασίας, αντλιών ακαθάρτων κ.α.). Ομοίως, ο υπάλληλος Μ.Δ. με ειδικότητα Καταμετρητή-Υδρονομέα, και καθ' υπέρβαση των καθηκόντων του εκτελεί εργασίες όπως ο καθαρισμός αντλιών ακαθάρτων, συλλογή και φύλαξη σωληνών και αντλιών ακαθάρτων κ.α.

Περαιτέρω με την α.π. 2731/2020 βεβαίωση της Προϊσταμένης Δ/σης Υπηρεσίας Υδάτων, Λυμάτων, Περιβάλλοντος & Έργων Επιχείρησης **βεβαιώθηκε η εκτέλεση από τους αιτούντες υπαλλήλους των επιπλέον εργασιών**, όπως περιγράφονται στις αιτήσεις τους.

Ήδη, ερωτάται εάν μπορούν οι εν λόγω υπάλληλοι να λάβουν το επίδομα ανθυγιεινής εργασίας κατηγορίας Α' (από κατηγορίας Γ').

II. Εφαρμοστέο νομοθετικό πλαίσιο

Σύμφωνα με το **άρθρο 1 ν. 4024/2011** με τίτλο «Επιδόματα επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας και απομακρυσμένων παραμεθόριων περιοχών» ορίστηκε ότι «1. Εκτός από το βασικό μισθό του υπαλλήλου, δύναται να χορηγηθεί επίδομα επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας, μέχρι του ποσού των εκατόν πενήντα (150) ευρώ μηνιαίως. Οι δικαιούχοι του εν λόγω επιδόματος, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις χορήγησης του καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, η οποία εκδίδεται σε αποκλειστική προθεσμία έξι μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.».

Σύμφωνα με το **άρθρο 98 ν. 4483/2017** ορίζεται ότι «1. Στους δικαιούχους του επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας, όπως αυτό είχε προβλεφθεί στο άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 4024/2011 (Α` 226), εξακολούθησε να καταβάλλεται, σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 4354/2015 (Α` 176), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 54 του ν. 4384/2016 (Α` 78) και εξειδικεύθηκε, κατά ποσό, ανά κατηγορία δικαιούχων και ως προς τους όρους και τις προϋποθέσεις καταβολής, με τις, κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων αυτών, εκδοθείσες και ισχύουσες αποφάσεις, προστίθενται οι μόνιμοι και δόκιμοι υπάλληλοι και οι υπάλληλοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, αορίστου και ορισμένου χρόνου, των Ο.Τ.Α. α` και β` βαθμού και των νομικών προσώπων αυτών, που υπάγονται στις ειδικότητες ή παρέχουν τις εργασίες που περιλαμβάνονται στις κατηγορίες της παραγράφου 2.

2. Στην **κατηγορία Α`** συμπεριλαμβάνεται το προσωπικό που απασχολείται σε συνεργεία απολύμανσης, οι απολυμαντές, οι εργάτες και τεχνίτες βιολογικού καθαρισμού, οι υδραυλικοί, τεχνίτες και εργάτες που απασχολούνται στην κατασκευή και συντήρηση δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης και τηλεθέρμανσης, στα αντλιοστάσια αποχέτευσης, το προσωπικό που απασχολείται στην εποπτεία καθαριότητας, το προσωπικό καθαριότητας εσωτερικών χώρων, το νοσηλευτικό προσωπικό, οι οδηγοί, χειριστές και εργάτες αποφρακτικών μηχανημάτων, οι εργάτες και τεχνίτες ψεκασμού, οι εργάτες κοπής ψηλών δένδρων, οι σιδεράδες - αλουμινάδες, καθώς και οι εργάτες καθαριότητας των δημοτικών νεκροταφείων.

Στην **κατηγορία Β`** συμπεριλαμβάνονται οι μηχανοτεχνίτες, οι ηλεκτροτεχνίτες, οι βαφείς και οι φανοποιοί.

Στην **κατηγορία Γ`** συμπεριλαμβάνεται το εποπτικό προσωπικό (μηχανικοί Π.Ε. και Τ.Ε.) που απασχολείται στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων.

3. Το ποσό του επιδόματος για τους ανωτέρω υπαλλήλους ορίζεται, ανά κατηγορία, ως εξής: α) Για την κατηγορία Α`, σε εκατόν πενήντα (150) ευρώ μηνιαίως, β) Για την κατηγορία Β`, σε εβδομήντα (70) ευρώ μηνιαίως, γ) Για την κατηγορία Γ`, σε τριάντα πέντε (35) ευρώ μηνιαίως.

4. **Το ανωτέρω επίδομα καταβάλλεται με την απαραίτητη προϋπόθεση ότι οι δικαιούχοι αυτού προσφέρουν υπηρεσία με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση**

στους χώρους και στις ειδικότητες που δικαιολογούν την καταβολή του. Επίσης καταβάλλεται, για όσο διάστημα οι δικαιούχοι υπάλληλοι τελούν σε θεσμοθετημένες άδειες (κανονικές, συνδικαλιστικές, εκτός από τις περιπτώσεις πλήρους απαλλαγής από τα καθήκοντα ή την εργασία τους για συνδικαλιστικούς λόγους, ειδικές, εκπαιδευτικές μικρής διάρκειας έως δύο (2) μηνών, διευκόλυνσης υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις, μητρότητας και ανατροφής παιδιού), σε βραχυχρόνια αναρρωτική άδεια έως έξι (6) ημέρες κατ' έτος, καθώς και αναρρωτική άδεια που χορηγείται από δημόσια νοσοκομεία, κέντρα υγείας του Δημοσίου, πανεπιστημιακές κλινικές, νοσηλευτικούς σχηματισμούς φορέων κοινωνικής ασφάλισης και ιδιωτικές κλινικές, εφόσον έχει προηγηθεί νοσηλεία σε αυτές, η οποία αποδεικνύεται με σχετικά παραστατικά (εισαγωγή, εξιτήριο, σχετικές γνωματεύσεις). Για τη συνδρομή όλων των ανωτέρω προϋποθέσεων εκδίδεται κάθε μήνα βεβαίωση του οικείου προϊσταμένου, η οποία συνοδεύει τη μισθοδοτική κατάσταση. Σε περίπτωση απομάκρυνσης των υπαλλήλων για οποιονδήποτε λόγο από τα καθήκοντα, τις θέσεις, τις συνθήκες εργασίας οι οποίες δικαιολογούν τη χορήγηση του επιδόματος, διακόπτεται ισοχρόνως η καταβολή του με ευθύνη του οικείου προϊσταμένου.»

Με το **άρθρο 396 ν. 4512/2018** ορίστηκε ότι «...10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας προσδιορίζονται οι δικαιούχοι, το ύψος και οι όροι και προϋποθέσεις καταβολής του επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας λαμβάνοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής της παρ. 1. Η απόφαση εκδίδεται εντός ενός (1) μήνα από την υποβολή της τελικής γνωμοδότησης της Επιτροπής της παρ. 1 και σε κάθε περίπτωση όχι αργότερα από το Φεβρουάριο του 2019... 12. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 10 και σε κάθε περίπτωση όχι αργότερα από τον Φεβρουάριο του 2019, το επίδομα επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας εξακολουθεί να καταβάλλεται στους ίδιους δικαιούχους, στο ίδιο ύψος και με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ίσχυαν κατά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του παρόντος. Από 1.3.2019 καταργούνται η παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4024/2011 (Α' 176), το άρθρο 67 του ν. 4235/2014 (Α' 32), το άρθρο 22 του ν. 4368/2016, η παρ. 8 του άρθρου 2 και η παρ. 17 του άρθρου 11 του ν. 4375/2016 (Α' 51), το άρθρο 98 του ν. 4483/2017 (Α' 107), καθώς και κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει κατά τρόπο διαφορετικό το καθεστώς χορήγησης του

επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας και κάθε υπουργική ή κοινή υπουργική απόφαση που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω διατάξεων.»

Με το **άρθρο 64 ν. 4745/2020** ορίστηκε ότι «1. Το τρίτο εδάφιο της παρ. 9 του άρθρου 18 του ν. 4354/2015 (Α' 176) τροποποιείται και η παρ. 9 διαμορφώνεται ως εξής: «9. Η Επιτροπή οφείλει να ολοκληρώσει το έργο που περιγράφεται στις περ. α' και β' και να υποβάλει σχετική γνωμοδότηση, συνοδευόμενη από αναλυτική μελέτη σύμφωνα με την ως άνω περιγραφή του έργου της, στους συναρμόδιους Υπουργούς έως τις 30.5.2018, καθώς και από προκαταρκτική ποσοτικοποίηση της εκτιμώμενης επίπτωσης της εν λόγω γνωμοδότησης. Οι συναρμόδιοι Υπουργοί επεξεργάζονται τη γνωμοδότηση και παρέχουν σχετικές οδηγίες. Επί τη βάση των ανωτέρω οδηγιών η Επιτροπή οφείλει να ολοκληρώσει το έργο που περιγράφεται στην περ. γ' της παρ. 2 και να υποβάλλει τελική γνωμοδότηση στους συναρμόδιους Υπουργούς έως τις 30.4.2021. Η διάρκεια λειτουργίας της συσταθείσας, με την υπ' αρ. 2/14511/0004/12.3.2018 ΚΥΑ (ΑΔΑ: 728ΖΗΜ3Ξ), Επιτροπής, όπως έχει τροποποιηθεί με τις υπ' αρ. 2/56353/0004/22.11.2018 (ΑΔΑ: 63ΓΑΗ - ΑΞ0) και 35114 ΕΞ 2020/1.4.2020 (ΥΟΔΔ 323) αποφάσεις παρατείνεται ως την ως άνω ημερομηνία.».

Ενόψει των ανωτέρω, και μη ολοκλήρωσης της προβλεπόμενης διαδικασίας για την έκδοση νέας ΚΥΑ σύμφωνα με το άρθρο 396 ν. 4512/2018, **θεωρείται ότι το άρθρο 98 ν. 4483/2017 είναι σε ισχύ.**

Με το άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 4024/2011 (Α' 226), προβλέφθηκε η χορήγηση επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας και παρασχέθηκε νομοθετική εξουσιοδότηση για τον καθορισμό των δικαιούχων, των όρων και των προϋποθέσεων, καθώς και της διαδικασίας καταβολής του. Με το άρθρο 18 του ν. 4354/2015 (Α' 176), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 54 του ν. 4384/2016 (Α' 78), προβλέφθηκε η εξακολούθηση καταβολής του επιδόματος αυτού, ενώ με σειρά κανονιστικών αποφάσεων έκτοτε, έχουν οριστεί συγκεκριμένες κατηγορίες και ειδικότητες υπαλλήλων που δικαιούνται την καταβολή του επιδόματος αυτού και έχουν εξειδικευτεί οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία χορήγησής του. Παρά ταύτα, εξακολουθούν, μέχρι σήμερα, να υπάρχουν ορισμένες ειδικότητες υπαλλήλων στους Ο.Τ.Α και σε νομικά πρόσωπα αυτών, που, αν και, ως εκ της φύσης και του αντικειμένου της εργασίας τους, εκτίθενται σε ανθυγιεινές ή/και επικίνδυνες συνθήκες,

εντούτοις, δεν λαμβάνουν ακόμη το σχετικό επίδομα. Η χορήγηση, με τις διατάξεις του άρθρου αυτού και στους υπαλλήλους των συγκεκριμένων ειδικοτήτων, του επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας, πέρα από μία στοιχειώδη οικονομική στήριξη της διαρκούς προσπάθειας των εργαζομένων αυτών να ανταποκριθούν στις ιδιαίτερες δυσχέρειες που συνυφαίνονται με τη φύση και το αντικείμενο της εργασίας του και μία έμπρακτη αναγνώριση της σημασίας των υπηρεσιών που παρέχουν στο κοινωνικό σύνολο, συνιστά και μία υποχρέωση της Πολιτείας, που απορρέει από τη συνταγματική αρχή της ισότητας, να διασφαλίσει την καταβολή της συγκεκριμένης παροχής σε όλες τις κατηγορίες εκείνες εργαζομένων που παρέχουν υπηρεσίες οι οποίες δικαιολογούν την καταβολή του. Με τη διάταξη της τελευταίας παραγράφου διευκρινίζεται ότι, με τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού δεν θίγεται καμία από τις κατηγορίες και ειδικότητες εργαζομένων που σήμερα εισπράττουν το σχετικό επίδομα δεν θίγεται (βλ. *Εισηγητική έκθεση ν. 4483/2017*).

III. Ερμηνεία

Σύμφωνα με την ισχύουσα διάταξη της παρ. 2 άρθρ. 98 ν. 4483/2017 στην **κατηγορία Α'** συμπεριλαμβάνεται το προσωπικό που απασχολείται σε συνεργεία απολύμανσης, οι απολυμαντές, οι εργάτες και τεχνίτες βιολογικού καθαρισμού, οι υδραυλικοί, τεχνίτες και εργάτες που απασχολούνται στην κατασκευή και συντήρηση δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης και τηλεθέρμανσης, στα αντλιοστάσια αποχέτευσης, το προσωπικό που απασχολείται στην εποπτεία καθαριότητας, το προσωπικό καθαριότητας εσωτερικών χώρων, το νοσηλευτικό προσωπικό, οι οδηγοί, χειριστές και εργάτες αποφρακτικών μηχανημάτων, οι εργάτες και τεχνίτες ψεκασμού, οι εργάτες κοπής ψηλών δένδρων, οι σιδεράδες - αλουμινάδες, καθώς και οι εργάτες καθαριότητας των δημοτικών νεκροταφείων.

Περαιτέρω, προϋπόθεση καταβολής του είναι *οι δικαιούχοι αυτού προσφέρουν υπηρεσία με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση στους χώρους και στις ειδικότητες που δικαιολογούν την καταβολή του (ως ανωτέρω).*

Για τη συνδρομή όλων των ανωτέρω προϋποθέσεων εκδίδεται κάθε μήνα βεβαίωση του οικείου προϊσταμένου, η οποία συνοδεύει τη μισθοδοτική κατάσταση (παρ. 4 άρθρ. 98 ν. 4483/2017).

Κατά τη γνώμη μου, και σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά που τέθηκαν υπόψιν μου και από τα οποία συνάγεται η πραγματική έκθεση των εν λόγω υπαλλήλων σε ανθυγιεινές ή/και επικίνδυνες συνθήκες, την εισηγητική έκθεση του ν. 4483/2017 (άρθρο 98) οι εν λόγω τρεις (3) εργαζόμενοι, **δικαιούνται το επίδομα ανθυγιεινής εργασίας κατηγορίας Α΄**, τηρουμένων των ανωτέρω διατυπώσεων που προβλέπει η διάταξη του άρθρ. 98 ν. 4483/2017.

Αθήνα, 4-3-2021

Ο Νομικός Σύμβουλος της ΕΔΕΥΑ

Πάνος Ζυγούρης

